

21.12.2015

Aluehallinnon uudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut aluehallinnon uudistuksen valmistelua ja toimeenpanoa varten parlamentaarisen seurantaryhmän ja sille sihteeristön.

Toimikausi

4.1.2016 – 15.4.2019.

Tausta

Pääministeri Sipilän hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovitukselta tehdään erikseen päätös, jolla yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet ja kunnat). Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille. Lisäksi hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus valmistelee sosiaali- ja terveystalouden (SOTE) järjestämisen ratkaisun kuntaa suurempien itsehallintoalueiden pohjalta.

Hallituksen toimintasuunnitelmassa strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi on asetettu aluehallinnon uudistus –reformin tavoitteeksi, että valtion aluehallinto ja maakuntahallinto yhteen sovitetaan ja yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet, kunnat). Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille.

Hallitus teki 7.11.2015 linjauksen aluejaon perusteista ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen askelmerkeistä sekä itsehallintoalueiden perustamisesta. Perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettuja itsehallintoalueita perustetaan 18 maakuntajaon pohjalta. Jokaisella itsehallintoalueella on suoraan vaaleilla valittava ylin päätöksentekoeelin (valtuusto). Linjauksessaan hallitus ohjasi myös aluehallintouudistuksen valmistelua. Hallitus linjasi uusille itsehallintoalueille siirrettäviä tehtäviä.

Itsehallintoalueet perustetaan monitoimialaisiksi. Niille osoitetaan 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät:

- pelastustoimen tehtävät ottaen kuitenkin huomioon mahdolliset tarpeet järjestää itsehallintoaluetta laajempaa aluetta ja väestöpohjaa vaativat tehtävät laajemmalla alueella
- maakuntien liitoille kuuluvat alueiden kehittämisen ja sen rahoituksen mukaan lukien EU:n ohjelmaperusteisen rahoituksen välittämisen tehtävät sekä alueellisen maankäytön suunnittelun tehtävät

- ELY-keskuksissa hoidettavat alueiden ja niiden elinkeinoelämän kehittämistehtävät mukaan lukien maaseutuelinkeinojen kehittämis- ja rahoitustehtävät
- mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto

Hallituksen linjauksen 7.11.2015 tarkentamiseksi ja itsehallintoalueille siirrettävien tehtävien tarkempaa määrittelyä ja siirtojen toteuttamisen alustavaa valmistelua varten valtiovarainministeriö on asettanut ajalle 8.12.2015-15.2.2016 selvityshenkilöksi ministeri Lauri Tarastin.

Selvityshenkilöhankkeen tavoitteena on, että valtion aluehallinto ja maakuntakuntahallinto sovitetaan yhteen ja yksinkertaistetaan siten, että maakuntahallinnon tehtävät ja hallituksen 7.11.2015 linjauksen mukaiset aluehallinnon tehtävät siirretään itsehallintoalueille. Näin vähennetään hallintotasoja ja merkittävästi erilaisten hallinto-organisaatioiden ja näiden yhteistyöelinten määrää. Selvityshenkilön tehtävänä on hallituksen yhteensovituslinjauksen valmistelu. Selvityshenkilö laatii ehdotuksen hallituksen tammi-kuun lopussa 2016 tehtäväksi yhteensovituslinjaukseksi sisältäen luonnoksen itsehallintolakiin otettaviksi perussäännöksiksi itsehallintoalueen tehtävistä.

Lisäksi sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä ympäristöministeriö arvioivat tarkemmin siirrettävien tehtävien sisältöä ja siirron toteuttamistapaa. Selvitys kohdistuu erityisesti alueellisiin ja kuntien lakisääteisessä yhteistyössä hoidettuihin tehtäviin.

Tavoite

Parlamentaarisen seurantaryhmän tavoitteena on seurata aluehallinnon uudistuksen valmistelua ja tavoitteiden toteutumista.

Aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on

- saada aikaan tuottavuuden ja taloudellisuuden paraneminen alue- ja maakuntahallinnon tehtävien hoidossa sekä lisätä viranomaisten järkevistä tehtäväkokonaisuuksista saatavissa olevia synergiaetuja
- saada aikaan hallintomenojen säästöjä
- parantaa kansanvaltaisuutta kokoamalla tehtäviä itsehallintoalueille tai kunnille
- huolehtia siitä, että palveluja ja niiden ketjuja kehitetään asiakkaiden näkökulmasta ja varmistetaan, että palvelut ovat sujuvia yli organisaatiorajojen
- varmistaa uusien toimintatapojen rakentaminen digitalisaatiota täysimääräisesti hyödyntäen
- toteuttaa yksilöille, yrityksille ja yhteisöille ymmärrettävä ja selkeä hallintojärjestelmä, jossa jokaisella hallinnon tasolla on sille luonteva rooli ja kansanvaltainen aluehallinto tarjoaa uuden ja hyvin toimivan yksilöiden ja yhteisöjen osallistumisen foorumin
- luoda rakenteelliset edellytykset sille, että itsehallintoalueisiin ja kuntiin kohdistuva valtion viranomaisvalvonta ja tähän liittyvät oikeusturvatehtävät ja kantelumenettelyt muodostavat johdonmukaisen ja yhtenäisen

kokonaisuuden missä eri näkökulmista ja eri lainsäädännön perusteella tehtävä valvonta on sovitettu yhteen keskenään

- luoda hallintorakenteet, jotka ottavat huomioon digitalisaation luomat uudenlaiset mahdollisuudet järjestää hallinnon tehtävät ja hallinnon valvonta ja jossa myös tulevaa teknologista kehitystä voidaan tehokkaasti hyödyntää.

Hallitusohjelman mukaisessa tavoitetilassa Suomessa on selkeään tehtäväjakoon ja tehtäväkokonaisuuksiin perustuva kolmitasoinen julkishallinto, jossa hallinnon eri tasojen välinen tehtäväjako on hyvin perusteltu valtiosääntöoikeudellisesta ja taloudellisesta näkökulmasta.

Tehtävä

Parlamentaarisen seurantaryhmän tehtävänä on uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi:

1. seurata aluehallintouudistuksen ja siihen liittyviltä osiltaan valtion keskushallinnon kehittämisen valmistelua, toimeenpanoa ja vaikutuksia; sekä
2. antaa näkemyksiään ja esittää kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia valmistelun ja toimeenpanon tukemiseksi.

Organisointi

Parlamentaarinen seurantaryhmä

Puheenjohtaja

Anu Vehviläinen, kunta- ja uudistusministeri, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Timo Korhonen, kansanedustaja, Suomen Keskusta

Pirkko Mattila, kansanedustaja Perussuomalaiset

Ari Jalonen, kansanedustaja Perussuomalaiset

Outi Mäkelä, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus

Eero Suutari, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus

Riitta Myller, kansanedustaja, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Johanna Ojala-Niemelä, kansanedustaja, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Heli Järvinen, kansanedustaja, Vihreä liitto

Hanna Sarkkinen, kansanedustaja, Vasemmistoliitto

Thomas Blomqvist, kansanedustaja, Suomen Ruotsalainen kansanpuolue

Antero Laukkanen, kansanedustaja, Suomen Kristillisdemokraatit (KD)

Pysyvät asiantuntijat

Tuomas Pöysti, alivaltiosihteeri, projektinjohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö (1.10.2017 lähtien valtiovarainministeriö)

Lauri Tarasti, selvityshenkilö, valtiovarainministeriö, 15.2.2016 saakka

Professori Arto Haveri, Tampereen yliopisto

Jari Parkkonen, maakuntajohtaja, Päijät-Hämeen liitto (varajäsen Pauli

Harju, maakuntajohtaja, Pohjois-Pohjanmaan liitto)

Mika Soinen, ylijohdaja, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Sihteeristö

Mikko Saarinen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
 Ritva Hakkarainen, ylitarkastaja, työ- ja elinkeinoministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Parlamentaarisen seurantaryhmän kulut maksetaan 31.12.2015 saakka momentilta 28.01.01 (Valtiovarainministeriön toimintamenot) ja 1.1.2016 lukien momentilta 28.90.22 (Itsehallintoalueiden sekä hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen).

Valtiovarainministeri Alexander Stubb

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäki

Jakelu Parlamentaarinen seurantaryhmä ja pysyvät asiantuntijat
 Parlamentaarisen seurantaryhmän sihteeristö

Tiedoksi Valtioneuvoston kanslia
 Ministeriöt
 Eduskuntaryhmät
 Aluehallintovirastot
 ELY-keskukset
 Maakuntien liitot

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula
 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä
 Puolustusministeri Jussi Niinistö
 Sisäministeri Petteri Orpo
 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka
 Elinkeino- ja elinkeinoministeri Olli Rehn
 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström
 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen
 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen
 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Erityisavustaja Sami Miettinen
 Erityisavustaja Tuomas Vanhanen
 Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
 Erityisavustaja Eeva Salmenpohja

Erityisavustaja Niina Perälä
Erityisavustaja Tiina Ullvén-Putkonen
Erityisavustaja Petteri Leino
Erityisavustaja Juha Martelius
Erityisavustaja Mikko Kortelainen
Erityisavustaja Ville Valkonen
Erityisavustaja Emma Hannonen
Erityisavustaja Juha Kirstilä
Erityisavustaja Markku Rajala
Erityisavustaja Hannu Väänänen
Erityisavustaja Jannika Ranta
Erityisavustaja Leena Riekkola
Erityisavustaja Arto Järvinen
Erityisavustaja Juha Halttunen
Erityisavustaja Sakari Puisto
Erityisavustaja Kristiina Kokko
Erityisavustaja Matias Marttinen
Erityisavustaja Jukka-Pekka Kataja
Erityisavustaja Jyrki Peisa
Erityisavustaja Tea Usvasuo
Erityisavustaja Kristo Lehtonen